

Bemærkninger til forslaget

Baggrund for forslaget

I 1998 nedsatte blandt andre den amerikanske præsident, Bill Clinton, den britiske premierminister, Tony Blair, og den svenske statsminister, Göran Persson, en arbejdsgruppe for at fremme det internationale samarbejde omkring uddannelse, erindring og forskning om holocaust i det nye årtusinde. Som opfølgning herpå afholdt Sverige den 26.-28. januar 2000 en regeringskonference, »The Stockholm International Forum on the Holocaust 2000«.

Konferencen koncentrerede sig om følgende fundamentale spørgsmål:

- Hvad kan vi lære af holocaust, og hvordan kan studier af disse begivenheder gøre nutidens samfund opmærksomme på farerne ved racisme, antisemitisme, etniske konflikter, undertrykkelse og diskrimination?
- Hvordan kan man forudse de omstændigheder, der kan give anledning til forfølgelse og folkedrab, for at undgå deres gentagelse?
- Hvad kan politikere og andre aktører gøre for at støtte uddannelse, erindring og forskning om holocaust? Og hvad burde de gøre?

Konferencen blev afsluttet med vedtagelsen af en fælles erklæring, »Stockholmerklæringen«. I denne erklæring forpligtede Danmark sig sammen med de øvrige europæiske lande til at fremme forskning, undervisning og erindring om holocaust, herunder afholdelsen af en årlig mindedag.

For Danmarks vedkommende affødte konferencen et tilsagn om midler, de såkaldte »Stockholmpenge«. Disse havde som formål at finansiere den danske uddannelses- og oplysningsvirksomhed om holocaust og andre folkedrab, herunder mindedagen, Auschwitzdagen. »Stockholmpengene« blev overført til Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier (DCHF), der fik ansvaret for de danske oplysnings- og formidlingsopgaver i forlængelse af konklusionerne fra Stockholm. Som opfølgning blev der på finansloven for 2001 afsat 1,3 mio. kr. til dette formål. I finansloven for 2002 blev »Stockholmpengene« udeladt for

dog senere at blive overført til centeret, men i beskåret omfang (1 mio. kr.). I finansloven for 2003 blev der ikke afsat et særskilt beløb til at gennemføre de danske oplysnings- og formidlingsforpligtelser på området. Udenrigsministeren har i sin besvarelse af S 681 den 26. november 2002 oplyst, at DCHF's aktiviteter på formidlings- og oplysningsområdet fremover bør indgå i det samlede budget for informations- og oplysningsaktiviteter i det nye center, Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder (DCISM).

Auschwitzdagen

Adskillige lande fulgte op på konferencen i Stockholm ved at indføre en national mindedag, hvor der blev fokuseret på folkedrab. Blandt andet på foranledning af spørgsmål fra forslagsstillerne blev der i Danmark fulgt op på ønsket om en national mindedag. Dagen blev en realitet, da statsminister Anders Fogh Rasmussen i april 2002 erklærede, at den 27. januar fra og med 2003 ville være »Auschwitz-dag« i Danmark.

Europarådets undervisningsministre har senere ligeledes understreget vigtigheden af en holocaustdag. På sit møde i Strasbourg den 18. oktober 2002 blev det vedtaget at indføre en årlig mindedag for »holocaust og forebyggelse af forbrydelser mod menneskehed« i skolerne i de 48 lande, der har tiltrådt Europarådets kulturkonvention. Markeringen af den nationale mindedag med fokus på folkedrab er udformet forskelligt i de respektive lande. Nogle lande har et klart fokus på holocaust, mens andre lande har anlagt et bredere perspektiv i forhold til folkedrab, menneskerettigheder, racisme og diskrimination.

I Danmark har man valgt at betegne den 27. januar som Auschwitzdag fremfor holocaustdag. Dette skyldes, at man har ønsket at undgå debat om, hvilke ofre der skal mindes på den nationale mindedag. Ved at betegne dagen som Auschwitzdag efter den største nazistiske koncentrations- og udryddelseslejr henviser man til et historisk sted, hvor millioner af jøder blev udryddet, men hvor også mange andre folkeslag som polakker, russere, sigøjnere osv. led samme skæbne.